

Nguyễn Phúc Ứng Đăng lên làm vua Kiến Phúc mới được tám tháng thì bị bệnh chết (mùng 10 tháng Sáu năm Giáp Thân, tức 31-7-1884). Khi ấy vua mới 15 tuổi. Là em cùng cha khác mẹ với Ứng Đăng, Ứng Lịch rất xót thương anh, nhất là khi nghe dân gian đồn vua bị quan phụ chính Nguyễn Văn Tường đầu độc...

... Cậu càng bất ngờ khi hay tin triều đình, theo ý của hai ông Thuyết, Tường, đang nhắm đưa cậu lên ngôi. Các ông lập luận rằng Lịch sống tự lập từ nhỏ nên đã sớm trưởng thành, được thầy giáo và các bạn mến phục. Cậu là con nhà dòng dõi, lại sống gần dân, sẽ dễ gây được uy tín trong dân và triều đình... Tuy nhiên, thâm ý của họ chính là Lịch còn ít tuổi (khi ấy cậu mới bước sang tuổi 13), đưa lên làm vua mới dễ bảo.

Bà Phan Thị Nhàn, mẹ của Ứng Lịch, vô cùng lo sợ khi thấy triều đình cho người đến đón con mình vào cung. Song Ứng Lịch lại tỏ ra bình tĩnh. Được học chữ thánh hiền, khi việc đến tay, dù có thế nào câu cứ phải làm tròn bổn phận của một kẻ nam nhi đã. “Quốc gia hưng vong, thất phu hữu trách”, câu ấy đến đờn trẻ cũng thuộc, há Lịch là một người trong hoàng tộc lại chẳng biết hay sao!

Ngày 2-8-1884, lễ đăng quang của tân vương đã diễn ra tại điện Thái Hòa. Nguyễn Phúc Ưng Lịch được đưa lên ngôi, chính thức trị vì, lấy niên hiệu là Hàm Nghi. Triều đình định làm việc đã rồi, lập vua mới xong mới báo cho Rheinart, Khâm sứ Pháp.

